

1899

5

A. N. POTRESOVILLE

26. I. 99.

Sain 24. XII päivätyyn kirjeenne. Iloitsen kovin puolestanne, että olette viimeinkin päässyt eroon taudistanne. Siitä kulkeutui jo huhuja tännekin: kuulin siitä jo juhlilla, ollessani Minusinskissa, ja mietiskelin kaiken aikaa, mistä päin ja millä tavalla voisin asiaa tiedustella. (Pidin sopimattomana kirjoittaa suoraan Teille, kun puhuttiin taudin olevan vakavaa laatua.) Nyt olette siis toipunut juuri parhaaseen aikaan, kun eräs kirjallinen yritysikin on heräämässä henkiin. Tietysti Te jo tiedätte „Natshalosta”²³, jonka pitäisi alkaa ilmestyä helmikuun puolivälissä. Toivottavasti olette jo täysin toipunut — onhan kulunut jo kuukausi siitä, kun kirjoititte viime kirjeenne, — ja voitte jo tehdä työtä. Varmaan teillä on melko paljon kirjoja: tilaateko tärkeimmät uutuudet? Ellei pahasti kitsaile varojen käytössä kirjojen tilaamiseen, niin korvessakin voi käsittääkseni työskennellä, tiedän sen ainakin omasta kokemuksestani, kun vertailen elämääni Samarassa noin 7 vuotta sitten, jolloin luin miltei yksinomaan toisilta lainattuja kirjoja, nykyiseen, kun olen alkanut ottaa tavaksi tilata kirjoja.

„Perinnön” suhteen minun täytyy myöntää oikeaksi käsityksenne, että perinnön käsittäminen joksikin yhtenäiseksi on kehnojen (80-luvun) vuosien kehnoa perinnettä. Minun ei tosiaan ehkä olisi pitänyt tarttua historiallis-kirjallisiin aiheisiin... Ainoa puolustukseni on se, etten missään ehdota otettavaksi perintöä nimenomaan Skaldinilta²⁴. Se on kiistatonta, että perintö on otettava muilta henkilöiltä. Minusta tuntuu, että puolustuksenani (vastustajien mahdollisia hyökkäilyjä vastaan) on sivulla 237 oleva huomautus, jossa

tarkoitin nimenomaan Tshernyshevskiä²⁵ ja perustelen, mistä syystä on epämukavaa puhua hänestä vertailuja tehdessä²⁶. Samassa huomautuksessa myönnetään, että Skaldin on liberaalkonservatiiv *, että „hän ei ole tyypillinen” 60-luvun edustaja, että „on epämukavaa” ottaa esimerkiksi „tyypillisiä” kirjoittajia. Minulla ei ollut eikä ole Tshernyshevskin artikkeleja, eikä tärkeimpiä niistä ole vielä uudelleen julkaistukaan, ja tuskin olisin kyennyt kiertämään salakarit. Lisäksi voisin puolustautua silläkin, että määrittelin aivan tarkasti, mitä tarkoitin „perinnöllä”, josta puhuin. Jos artikkelista saa kuitenkin sellaisen käsityksen, että kirjoittaja kehottaa ottamaan perinnön nimenomaan Skaldinilta, niin sitä epäkohtaa ei tietenkään voida millään korjata. Olin unohtaa miltei tärkeimmän seikan, jonka voin esittää „puolustukseksi”: kun Skaldin on „rareteetti” **, niin enemmän tai vähemmän johdonmukainen ja narodnikkilaisuudesta vapaa porvarillinen liberalismi ei ole rareteetti, vaan varsin laaja 60- ja 70-luvun virtaus. Te väitätte vastaan: „Yhteensattuman ja jatkuvuuden välillä on tavattoman pitkä matka”. Mutta artikkelin olemushan on näes siinä, että porvarillinen liberalismi on puhdistettava narodnikkilaisuudesta. Jos se pitää paikkansa ja jos se on toteutettavissa (erittäin tärkeä ehto!), niin puhdistuksen tuloksena eli puhdistuksen jäännöksenä olisi juuri porvarillinen liberalismi, mikä ei ainoastaan käy yhteen skaldinilaisen liberalismien kanssa, vaan on myös sen jatkoa. Niin että jos ryhdytään paljastamaan, että minä hyväksyn Skaldinin perinnön, niin minulla on oikeus vastata, että sitoudun vain puhdistamaan sen sivuaineksista, mutta pysyn itse sivussa, ja että minulla on muutakin paljon miellyttävämpää ja hyödyllisempää tekemistä kuin on kaikenlaisten Augiaan tallien puhdistaminen... Mutta taisin jo innostua liikaa ja kuvitella tosiaan „puolustautuvani”!

Kirjeenvaihtomme on ollut niin kauan tyrehyksissä, että olen totta puhuen jo unohtanut, nimenomaan milloin kirjoitin Teille viimeksi „Die historische Berechtigung” *** artikkelien johdosta. Enköhän kirjoittanut ennen kuin sain ne? Nyt olen tutustunut niihin ja huomannut, että tekijän perusajatus on täysin hyväksyttävä (varsinkin lopussa

* — liberaalinen vanhoillinen. *Toim.*

** — harvinaisuus. *Toim.*

*** — „Historiallinen oikeutus”. *Toim.*

oleva ajatus kahdesta äärimmäisyydestä eli karista, joita on vältettävä). Perusteluissa olisi pitänyt tosiaan tuoda ilmi selvemmin sen *Bewegungin* * *Klassencharakter* **, josta kirjoittaja puhuu (hän on maininnut siitä, mutta vain sivumennen ja sangen lyhyesti), eikä sitä pitäisi niin suopeasti suhtautua oppositiohenkisiin agraareihin: heidän liberalismissaan on enemmän juuri oppositiohenkeä ja „harmittelua” *einundsechzigin* *** takia kuin maan „mahdollisimman pikaisen teollistamisen” toivomista. Sietää palauttaa mieliin heidän suhtautumisensa sivuansiotöihin, siirtoasutuksiin y.m. Tekijän olisi pitänyt määritellä täsmällisemmin tehtävä: kaikki ja kaikkinaiset *fortschrittliche Strömungen* **** on vapautettava narodnikkilaisuuden ja agraariuden ryönän alta ja utilisoitava ne kaikki sellaisina, puhdistettuina. Mielestäni sana „utilisoida” on paljon täsmällisempi ja sopivampi kuin *Unterstützung und Bundesgenossenschaft* *****. Jälkimmäinen viittaa näiden *Bundesgenossen* ***** tasavertaisuuteen, vaikka itse asiassa heidän täytyy laahustaa perässä (siitä olen kanssanne aivan samaa mieltä), toisinaan jopa „hammasta purren”; he eivät ole vielä mitenkään ansainneet tasavertaisuutta eivätkä koskaan ansaitsekaan pelkuruutensa, pirstoutuneisuutensa y.m. vuoksi. *Unterstützungia* taas tullaan saamaan ei ainoastaan *Intelligenz und fortschrittliche Grundbesitzereiltä* *****, vaan monilta muiltakin, niin seemiläisiltä kuin myös *fortschrittliche Kaufleute und Industrielleiltä* ***** (tekijä on aivan suotta sivuuttanut heidät, sillä on vielä kyseenalaista, onko heidän prosenttiosuutensa omassa ympäristössään pienempi kuin *Grundbesitzerien* ***** keskuudessa) ja niiltä *Bauern* *****, jotka ovat taipuvaisia edustamaan *Urteilia* eivätkä *Vorurteilia*, luokkansa *Zukunft* eivätkä sen *Vergangenheitia* ***** , sekä monilta, monilta

* — liikkeen. *Toim.*

** — luokkaluonne. *Toim.*

*** — kuusikymmentä ensimmäisen (vuoden 1861). *Toim.*

**** — edistykselliset virtaukset. *Toim.*

***** — kannatus ja liittoutuminen. *Toim.*

***** — liittokumppanien. *Toim.*

***** — sivistyneistöltä ja edistysmielisiltä maanomistajilta. *Toim.*

***** — edistysmielisiltä kauppiailta ja teollisuudenharjoittajilta. *Toim.*

***** — maanomistajien. *Toim.*

***** — talonpojilta. *Toim.*

***** — järkeä eivätkä ennakkoluuloa, luokkansa tulevaisuutta eivätkä sen menneisyyttä. *Toim.*

muilta. Tekijä on vääntänyt keppiä liian kovin toiseen suuntaan kahdessa suhteessa: ensiksikin sotiessaan ekonomisteja vastaan hän jätti sivuun praktische *, lähimmät Forderungen **, mitkä ovat tärkeitä sekä industriellen Arbeitereille että Hausindustrielleille ja Landarbeitereille *** ja muille. Toiseksi hän soti sitä vastaan, että suhtaudutaan abstraktisesti, ylimielisesti gemässigten fortschrittlichen **** aineksiin (se on aivan oikein, ettei niitä saa suinkaan tyyten hyljeksiä, vaan niitä pitää utilisoida), ja siten tavallaan hämäsi sen itsenäisen ja jyrkemmän asenteen, mikä on hänen edustamallaan Bewegungilla. Historiallis-filosofiselta kannalta on kiistaton se väittäjä, minkä hän esittää (ja minkä Inorodzew esitti jo aikaisemmin „Soziale Praxis”²⁷ julkaisussa), että meidän nykyisten Genossen ***** joukossa on paljon verkleideten Liberalen *****. Samaahan voidaan sanoa tietyssä suhteessa myös Deutschland versus England *****. Se on niin sanoaksemme meidän onnemme; se sallii meidän toivoa, että pääsemme helpommin ja nopeammin alkuun; se pakottaa nimenomaisesti utilisoimaan kaikkia näitä verkleideten. Mutta kirjoittajan sanonta saattaa ehkä antaa toisaalta tiettyä aihetta väärintulkintoihin (eräs vanhoillinen sanoi minulle, että sehän on mataloittamista ja yhteensullomista...) sekä synnyttää tiettyä epäilystä ja hämminkiä Genossen keskuudessa. Tässä suhteessa ei Inorodzewinkaan sanamuoto ole mielestäni onnistunut.

Mutta minusta tuntuu, että itse asiassa ollaan samaa mieltä kirjoittajan kanssa.

Parvusista — minulla ei ole hänen persoonallisesta luonteestaan pienintäkään käsitystä enkä suinkaan kiistä hänen suurta lahjakkuuttaan. Valitettavasti olen lukenut kovin vähän hänen tuotteitaan.

Onko Teillä toiveita saada äsken ilmestynyt Kautskyn „Die Agrarfrage” *****?

* — käytännölliset. *Toim.*
 ** — vaatimukset. *Toim.*
 *** — sekä teollisuustyöläisille että kotiteollisuudenharjoittajille ja maataloustyöläisille. *Toim.*
 **** — maltillisen edistysmielisiin. *Toim.*
 ***** — tovereitten. *Toim.*
 ***** — valepukuisia liberaaleja. *Toim.*
 ***** — Saksasta Englantiin verrattuna. *Toim.*
 ***** — „Agraarikysymys”. *Toim.*

Mitä Werthiin, Jevg. Solovjeviin ja M. Filippoviin tulee, niin täytyy sanoa, että ensin mainittua en tunne laisinkaan ja kahta jälkimmäistä olen lukenut hyvin vähän. En epäile hituistakaan, etteikö „haihtumista” ole ja tulisi edelleen olemaan. Senpä tähden onkin erikoisen välttämätöntä, että on muutakin kuin verkleidete Literatur *...

Puristan kättänne. V. U.

*Lähetetty Shushenskojen kylästä
Orloviin, Vjatkan kuvernementtiin*

Julkaistu ensi kerran v. 1925

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

* — verhottua kirjallisuutta. Toim.